

DKD.511.6.2026

Rekomendacje Rady Szkoły Doktorskiej Instytutu Farmakologii im. Jerzego Maja Polskiej Akademii Nauk dotyczące wykorzystania sztucznej inteligencji w przygotowaniu rozprawy doktorskiej

Narzędzia określane zbiorczo sztuczną inteligencją (AI) są powszechnie stosowane w badaniach naukowych, analizie danych, opracowaniu źródeł literaturowych, redakcji tekstów oraz innych etapach pracy badawczej. Rodzi to szereg obaw i dyskusji o tym, w jakim zakresie AI, wspierając pracę naukową, może zastępować oryginalny wkład badacza, a w szczególności o tym, w jakim stopniu może ona zostać wykorzystana w przygotowaniu rozprawy doktorskiej, która ma być podstawą nadania stopnia naukowego.

Zgodnie z art. 187 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2024 poz. 1571) ocena rozprawy i obrony doktorskiej opiera się na trzech elementach: wiedzy, samodzielności oraz oryginalności naukowej. Wykorzystanie AI nie może być powodem do wątpliwości co do któregokolwiek z nich. Należy podkreślić, że ocena spełniania kryteriów stawianych rozprawom doktorskim należy wyłącznie do recenzentów oraz Rady Naukowej, a rekomendacje SD IF PAN stanowią jedynie wskazówki.

1. Doktorant otwarcie i precyzyjnie wskazuje, w rozdziale opisującym metodykę, w jakim zakresie i jakimi narzędziami AI posługuje się przy przygotowaniu rozprawy.
2. Wykorzystanie AI w przygotowaniu rozprawy jest diskutowane z promotorem lub promotorami.
3. Wykorzystanie narzędzi AI w opracowaniu piśmiennictwa wykorzystanego w rozprawie nie zastępuje znajomości literatury istotnej dla prowadzonych badań ani jej interpretacji. Doktorant musi być w stanie dyskutować o wyborze cytowanych doniesień oraz ich treści.
4. Jeśli w redakcji tekstu lub podczas przygotowania programów lub skryptów wykorzystuje się AI, istnieje ryzyko, że zaczerpnie ona fragmenty dostępne w literaturze, repozytoriach lub bazach danych. Odpowiedzialność za wykorzystanie treści bez wskazania źródła ponosi przygotowujący rozprawę doktorant.
5. Rozprawa powinna jednoznacznie potwierdzać, że doktorant proponuje oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych. Użycie AI nie może budzić wątpliwości, czy wnioski i dyskusja mogłyby powstać bez udziału doktoranta.

Podsumowując, AI może być narzędziem, które wzmacnia doskonałość naukową rozprawy, pozwala na bardziej złożone analizy danych i otwiera nowe możliwości w interpretacji wyników, ale nie może zastępować doktoranta w żadnym z kluczowych elementów rozprawy.